

KIRGIZISTAN

FOLKMÄNGD: 5,2 milj. / HUVUDSTAD: Bisjkek

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 – 87 – 98 – 100 – 105 – 111 – 138 - 182

■ De fackliga organisationerna lyckades förhindra försök att ändra lagen och avskaffa en del av deras rättigheter. Nuvarande arbetsmarknadslag är utformad för att locka utländska investerare snarare än skydda löntagarnas rättigheter, även om grundläggande fackliga rättigheter erkänns. Arbetsinspektionen är fortfarande ineffektiv.

LAGSTIFTNINGEN

Alla löntagare har rätt att bilda och gå med i fackföreningar och lagen skyddar medlemmarna från antifacklig diskriminering.

Arbetsgivarvänlig arbetsmarknadslag

Under påtryckningar från internationella finansinstitut och utländska investerare ändrades arbetsmarknadslagen år 2004 för att i första hand ta hänsyn till arbetsgivarnas intressen. Regeringen hävdade att löntagarnas skydd var för stort, vilket gjorde att utländska investerare avskräcktes. Löntagarnas rättigheter begränsades och fackföreningarnas roll i kollektiva förhandlingar krymptes.

Strejkrätten

Strejker används sällan till försvar för löntagarnas rättigheter. Enligt artikel 78.3 i arbetsmarknadslagen är strejker förbjudna inom järnvägen, allmänna transporter, kommunikationer och företag med 24-timmarsdrift som inte kan stoppas utan att orsaka fara. ILO:s expertkommitté för tillämpning av konventioner och rekommendationer (CEACR) har konstaterat att dessa verksamheter inte anses oumbärliga enligt den internationellt erkända definitionen av det begreppet. Regeringen bör därför ändra lagen så att löntagare som arbetar inom dessa områden kan utnyttja strejkrätten.

Artikel 78.4 i arbetsmarknadslagen säger att löntagarna efter medling och förlikningsprocedurerna som föreskrivs i lag kan vända till regeringen för försvar av sina legitima rättigheter och intressen. CEACR krävde att regeringen skulle se över lagen så att kollektiva konflikter avgörs av ett fristående organ som parterna har förtroende för, och inte av regeringen, men hittills har ingenting gjorts.

Försök att avveckla fackliga rättigheter genom lagändring

År 2006 lade regeringen och Arbetsmarknadsministeriet fram förslag till flera lagändringar som skulle begränsa de fackliga rättigheterna. Enligt utkastet till lag ”om ändringar av Kirgizistans arbetsmarknadslag” som utarbetades i januari 2006, skulle artiklarna om fackföreningars tekniska arbetsinspektioner utgå. Förändringen skulle upphäva de fackliga organisationernas rätt att kontrollera arbetarskyddet. I det andra utkastet till ändring av fackföreningslagen föreslogs att fackföreningarnas medverkan i ledningen av socialförsäkringsfonden skulle tas bort. Kirgizistans centralorganisation lyckades dock få igenom att båda utkasterna drogs tillbaka.

Regeringen tog också fram ett förslag till ny lag om bostäder som tar ifrån fackföreningarna rätten att tillsammans med arbetsgivarna fatta beslut i bostadsfrågor i ett företag. Landets centralorganisation motsatte sig den versionen av lagen och lämnade in kommentarer och förslag till regeringen och parlamentet. När detta skrivs är det oklart vad som kommer att hända med lagförslaget.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Cirka 94 procent av alla löntagare i privat och offentlig sektor är med i en fackförening. Det förekommer betydande dialog mellan regering och fackliga organisationer.

Arbetsgivare

En del arbetsgivare hindrar fackföreningarnas arbete genom att vägra släppa in fackliga representanter på företagen där deras medlemmar arbetar. I företag som har ekonomiska problem hotar ledningen ofta med konkurs som ett sätt att förhindra fackligt arbete.

Kollektivavtal respekteras inte alltid

Kollektivavtalens räckvidd och omfattning har vuxit under senare år, men arbetsgivarna respekterar dem inte alltid.

Fackföreningar beskattade och bötfällda

I vissa distrikt har fackföreningarna beskattats även om de är ideella organisationer och inte anses vara skattskyldiga. Skattemyndigheterna har ändå tvingat dem registrera sig och ibland bötfällt dem i strid mot lagen.

Arbetsinspektionen

Arbetsmarknadslagen föreskriver en statlig myndighet för inspektion av arbetsplatser men den har i praktiken i stort sett varit överksam. Arbetsgivare uppmuntras att bryta mot arbetsmarknadslagarna eftersom sannolikheten för en inspektion är låg och eventuella böter ofta kostar mindre än det skulle göra att följa lagen.

■ KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2006

Hinder för facklig verksamhet

Centralorganisationen i Kirgizistan meddelade att ledningen för Oberonmarknaden i staden Bisjkek i december 2006 höjde hyran för försäljningsytorna. Fackföreningsrepresentanter från handelsarbetares förbund förde samtal med hyresgästerna för att försöka stoppa höjningen. Marknadschefen förbjöd fackliga representanter att besöka försäljarna på marknaden och hotade dem med förvaltnings- och civilrättsliga åtgärder. Under samtalen hade marknadschefen en polisofficer med sig. Tvisten löstes sedan den republikanska kommittén för handelsanställdas förbund ingripit.